

ÚSTŘEDNÍ KOMISE (ODBOR) PRO SOCIOLOGII A HISTORII ZEMĚDĚLSTVÍ A VENKOVA ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE ZEMĚDĚLSKÉ

V říjnu 1968 se konalo za předsednictví prof. J. T a u b e r a zasedání přípravného výboru Ústřední komise pro sociologii a historii zemědělství a venkova. Její ustavení schválilo dne 7. listopadu 1968 předsednictvo tehdejšího Ústředí zemědělského a potravinářského výzkumu. Na zasedání přípravného výboru bylo konstatováno, že přeměny a vývojové tendence čs. zemědělství vytvářejí ucelený a komplexní proces, zahrnující širokou oblast sociálních, ekonomických a dalších vztahů. V celém komplexu systémů působí tento proces na pohyb věcných a osobních činitelů v zemědělství a na celém venkově.

Ústřední komise zaměří svoji činnost na nejnaléhavější sociologické a sociální problémy čs. zemědělství, vyplývající v současné době z přeměn výrobních, pracovních, sídelních a organizačních struktur. Bude proto doporu-

čovat, navrhopvat, koordinovat a projednávat řešení těchto problémů, napomáhat k jejich promítání do výzkumných a badatelských programů a úkolů. Jedním ze základních úkolů Komise bude účast na vytváření současné

i perspektivní koncepcce sociologie zemědělství venkova a soudobé historie (agrární politiky) jako vědních oborů. K tomu účelu bude Komise sdružovat přední odborníky uvedených a příbuzných oborů, bude podporovat rozvoj spolupráce se zahraničím, možnosti rozšiřování publikační činnosti, výchovy vědeckých kadrů apod.

Na svém zasedání dne 17. ledna tr. se Ústřední komise zabývala nynějším plánem výzkumné činnosti v oblasti sociologie zemědělství a venkova a soudobé historie (agrární politiky). Konstatovala, že výzkumná a pedagogická základna splňuje základní požadavky kladené na výzkum a výuku v oboru a zabývá se nejnaléhavějšími problémy, i když s různou intenzitou a hloubkou v důsledku pracovních a jiných kapacit. V tematickém zaměření úkolů jednotlivých pracovišť lze vyčlenit několik okruhů:

- sociální důsledky a podmínky industrializace a vědeckotechnického rozvoje v zemědělství a na venkově,
- problémy organizace, řízení zemědělského podniku a práce v zemědělství,
- vývojové směry (agrární politika, přeměny) v čs. i zahraničním zemědělství, se zvláštním zřetelem na rozvoj družstevního hnutí a různých forem výrobní kooperace v zemědělství,
- metodologie sociologického výzkumu v zemědělství.

Ústřední komise doporučila, aby i perspektivně se jednotlivá pracoviště zaměřovala na tyto okruhy problémů, při různé prioritě a hloubce jednotlivých úseků. Otázky z jednotlivých tematických okruhů bude nutno postupně konkretizovat v návaznosti na dosavadní plán výzkumu a upřesňovat podle perspektiv výzkumného programu sociologických pracovišť ČSAZ, vysokých škol a celého oboru. Předpokládá se, že plán výzkumu bude respektovat a zajišťovat určitou dělbu práce mezi jednotlivými sociologickými pracovišti. První kroky v tomto směru budou podniknuty při poradách koordinátorů s řešiteli jednotlivých úkolů nynějšího výzkumného plánu.

Značnou pozornost věnovala Komise problémům koordinace, vytváření výzkumných programů formou hlavních úkolů, práci v týmech atd. V současné době je možné právě na úseku koordinace vznést řadu kritických připomínek. Nadále se předpokládá, že Institut sociologie venkova a historie zemědělství jako výzkumné zařízení ČSAZ, bude centrem koordinace a metodologie v oblasti sociologie zemědělství, a že hlediska organizace, řízení či práce v zemědělství mohou být jednotícím pojítkem i pro různé tematicky rozptýlené

sociologické výzkumy. Jednalo se též o nejvhodnější formě vzájemné informace a kooperace se slovenskými sociology a historiky zemědělství a venkova.

Závažné nedostatky jsou v oblasti publikování výsledků vědecké práce, neboť přes několikileté dožadování se neprosadilo, aby „Sociologie a historie zemědělství“, vycházela více než dvakrát ročně. Ústřední komise podporuje dosavadní snahy, aby tento časopis vycházel alespoň čtyřikrát ročně. Významné články lze též publikovat v cizojazyčném časopise „Scientia agricola bohemoslovenica, čímž by se dostalo sociologii a historii plnějšího zapojení na světový vývoj.

Ústřední komise schválila vydávání „Zpravodaje Ústřední komise“ (odboru sociologie a historie zemědělství), který bude seznamovat sociology a historiky s akcemi komise, bude přinášet různá aktuální sdělení, výtahy z cestovních zpráv, informace o disertacích a habilitacích, publikacích, konferencích atd. K návrhu předsednictva Ústřední komise projednala otázku uspořádání několika seminářů a konferencí. Doporučila, aby v r. 1969 byl uspořádán seminář „Sociologické otázky podniku v zemědělství“, seminář „Družstevní demokracie“ a konference s mezinárodní účastí „Uplatnění zemědělské inteligence a problémy šíření zemědělských inovací“. Komise vzala na vědomí zprávu o připravované (pro r. 1970) konferenci o ideologicky a humanisticky motivované kooperaci (se zvláštním zřetelem k zemědělským výrobním družstvům) na počest výročí založení 1. české komuny v Táboře před 550 léty a vyslovila svou plnou podporu této konferenci. Předsednictvo oznámilo některé další akce, na nichž by měla participovat Ústřední komise, např. sociologický výzkum na Tachovsku.

Ústřední komise pro sociologii a historii zemědělství a venkova ČSAZ má toto složení: předseda: prof. dr. ing. J. Tauber, 1. místopředseda: doc. ing. H. Schimmerling, CSc., 2. místopředseda: doc. ing. L. Špírk, CSc., vědecký sekretář: dr. ing. J. Šíma.

Členové: dr. Z. Antoň, CSc., dr. A. Burján, CSc., doc. dr. ing. V. Hach, CSc., E. Horáková, doc. dr. F. Křenek, CSc., doc. dr. V. Lamser, CSc., doc. dr. Z. Pátek, CSc., doc. J. Procházka, CSc., dr. K. Režný, CSc., ing. D. Sagara, CSc., dr. V. Šmelhaus, CSc., ing. Z. Tempír, CSc., doc. A. Václav, CSc.

Velmi úzké spojení má Ústřední komise s ekonomickým odborem ČSAZ, jehož zástupci se pravidelně zúčastňují zasedání Komise (prof. J. Kabrhel, doc. ing. Sv. Čalokovský, CSc.). Ústřední komise plánuje pravidelné měsíční porady předsednictva a svolání Ústřední komise jednou za dva měsíce.

Dr. ing. J. Šíma